

کرونا تا کجا موجب افت رشد اقتصاد جهانی خواهد شد؟!

بر اثر ویروس کرونا، اقتصاد جهانی با افت تولید مواجه شده است. این کاهش رشد، تا کجا ادامه خواهد یافت؟

کرونا تا کجا موجب افت رشد اقتصاد جهانی خواهد شد؟!

در متون اقتصادی، معمولا رشد اقتصادی منفی برای دو فصل پیاپی، رکود نامیده می شود. اگر یک فصل منفی و فصل بعد مثبت شود، گفته می شود که فصل اول دچار کساد شده است.

بر اثر ویروس کرونا، اقتصاد جهانی با افت تولید مواجه شده است. این کاهش رشد، تا کجا ادامه خواهد یافت؟

بگذارید در ابتدا پیش بینی خودم را ارایه کنم. افت تولید، ممکن است تا فصل تابستان میلادی ادامه یابد ولی بیش از آن نه. احتمالا، اقتصاد جهانی با رکودی کوتاه مدت، به شکل حرف V، مواجه خواهد شد. در غیر این صورت، با طولانی تر شدن رکودی که علت و ماهیت کاملا متفاوتی دارد، امکان بروز فاجعه انسانی در ابعاد بالا وجود دارد. فاجعه ای که می تواند طغیان بخش کثیری از مردم را برای دسترسی به غذا و حداقل در آمد موجب شود. (با توجه به نوعی ممنوعیت تعاملات اجتماعی، تاثیر استمرار کرونا بر افت درآمد در مشاغل کوچک و متوسط جدی تر است)

به این اعتبار، بر این باورم، که تلاش ها برای عرضه ی واکسن کرونا در حداقل زمان، صرف نظر از جنبه های انسانی موضوع، بخاطر کنترل رکود و پیش گیری از طغیان فرودستان، بسیار جدی است.

سازو کار اثرگذاری ویروس کرونا بر اقتصاد جهانی چگونه است و چه ویژگی دارد که آن را متفاوت از رکودهای پیشین از جمله بحران ۲۰۰۸ می کند؟ داستان اثرپذیری رشته فعالیت های اقتصادی از هم، مانند داستان ضریب سرایت کرونا از فردی به فرد دیگر است. این ضریب، در اقتصاد، ضریب تکاثر یا فزاینده، نامیده می شود. هر چه مقدار آن بالا باشد، افت تولید یک بخش موجب افت سریع تولید در بخش های دیگر می شود.

با کرونا، بخش گردشگری، اولین رشته فعالیتی بوده که دچار کساد شده است. گردشگری، از قضا دارای یکی از بالاترین ضریب های تکاثر است. چرا که پیوندهای متعددی با رشته فعالیت های مختلف دارد. به بیانی دیگر، زنجیره ی تامین آن، هم حلقه های زیادی دارد و هم با زنجیره های دیگر تامین، دارای نقاط تلاقی است. بنابراین، وقتی بخاطر کرونا، مرزها بسته و سفرها کم تر شده، گردش مالی هتل ها، خطوط هوایی، آژانس ها، تورهای گردشگری، صنایع غذایی و دستی، رستوران ها و مراکز تفریحی، خدمات حمل و نقل و شبکه بانکی، و حتی پوشاک و منسوجات کاهش یافته است. (شروع رکود از بخش واقعی اقتصاد)

این کاهش، تاثیر خود را زنجیره وار بر بخش های دیگر گذاشته است. با کاهش حمل و نقل زمینی و دریایی و هوایی، تقاضا برای سوخت کم تر شده است. در نتیجه، بازارهای جهانی نفت، با مازاد عرضه ای در حد بسیار زیاد مواجه شده که نتیجه ی آن کاهش قابل توجه قیمت جهانی نفت بوده است. (یعنی سرایت افت تولید از بخش گردشگری و فعالیت های مرتبط به بخش نفت و گاز)

کاهش تولید رشته فعالیت های گردشگری و نفتی، موجب کاهش قیمت سهام شرکت های ذی ربط (اثر مستقیم) و سایر شرکت ها (اثر غیر مستقیم) شده است (یعنی سرایت بحران از بخش واقعی به بخش مالی).

در بازار جهانی دارایی های نقد پذیر، افت تولید بخش واقعی و رشد منفی آن، به همراه نااطمینانی ناشی از نامشخص بودن دوره ی بحران کرونا، موجب جایگزینی دارایی امن تری به نام طلا به جای سهام و دلار آمریکا شده است. نتیجه، افزایش قابل توجه قیمت جهانی طلا به حدود ۱۷۰۰ دلار در اونس و سپس کاهش آن به ۱۶۶۰ دلار است. (بحران رکود ۷ ساله در این بازار). کاهش نرخ بهره در آمریکا، با هدف ایجاد انگیزه برای تولیدکنندگان و سرمایه گذاران، در کاهش میزان بازدهی اوراق قرضه و در نتیجه، حرکت نقدینگی از این بازار به سوی طلا نقش داشته است.

بحران ۲۰۰۸، با سقوط بازار بورس آمریکا آغاز و با سرایت به بازارهای بورس دیگر، جهانی شد و سپس به بخش واقعی راه یافت. بحران رکودی چند ساله ای شد به شکل حرف L. برای بازگشت اعتماد به بازارها و به حرکت درآمدن چرخ های تولید و سرمایه گذاری، زمان بلندی لازم بود.

این بحران مرتبط با سازوکاری است که کرونا آن را به شکل مذکور موجب شده است. در صورت عرضه واکسن و ایجاد اطمینان از بابت نبود خطری در این باره، اقتصاد جهانی توانایی بازگشت سریع به موقعیت پیشین را خواهد داشت. سفرها دوباره شروع و ضریب تکاثر در جهت مثبت عمل خواهد کرد. در آن هنگام یا زمانی که خبر قطعی ورود واکسن به بازار اعلام شود، احتمال افت قیمت طلا و افزایش قابل توجه شاخص قیمت سهام و شاخص نرخ دلار وجود خواهد داشت.

